

emlős, annak oka a már mérszárlnak nevezhető vadászat volt, melyet igen sokan szabadon űztek. Most már törvény által van védve az állat, de kimulását alig lehet megakadályozni. Szelidítése nem sikerült s fogságban nem szaporodik.

Az előadás kapcsán *Dr. Horváth Géza* felemlítette, hogy Lithvániában s főleg a Kaukázus északi oldalán még meglehetősen számban él a bölény s az állomány körülbelül 7—800 drbot tesz ki. Ezeknek vadászatát is tiltja a törvény.

2. *Dr. Bálint Sándor* „Az idegrendszer vezető elemei az Arthropodák-nál“ czimen tartott szabad előadásában nagy vonásokban ismerteti az idegrendszer szerkezetére irányuló kutatásokat a múltban s azután áttér a jelenlegi ismeretek változására.

Jelenleg két irány követőinek felfogása áll homlok-egyenest szemben egymással. Az egyik a nevron-theoria, melynek alapjául a *Golgi* chróm-ezüst módszerével előállított készítmények szolgálták *Ramón y Cajal*-, *Retzius*-, *Lenhossék* és másoknál, de amely készítmények az idegrostok és dúcsejtek szerkezetétől egyáltalán semmit sem tárnak föl a kutató bűvárok előtt. A nevron-elmélet szerint minden egyes dúcsejt a hozzátartozó nyúlványokkal együtt teljesen önálló, független egységet alkot s csak kontaktus útján jutnak egymással összeköttetésbe. Kifejti ezen felfogás téves voltát, mely a módszer tökélytelenségén alapszik.

A másik irány, melynek megalapítója *Schultze Miksa* volt s jelenleg *Apáthy István* az, ki kétséget kizárólag tudta bebizonyítani a *Schultze*-tól inkább postulált, mint biztosan látott vezető elemeit (a primitivus fibrillumokat) az idegrendszernek, melyek szerinte sehol sem végződnek, hanem egy összefüggő, sehol meg nem szakadó hálózatot alkotnak az idegrendszerben és az érzékszervekben. Ismerteti a primitivus fibrillumok tulajdonságait s megjegyzi, hogy tévednek azok (pl. *Bunge*), kik vázrészeknek tartják, mert bizonyos kezelés mellett a többi idegalkatrészekkel szemben nagyon ellentállónak mutatkoznak. Legközelebbi bizonyíték a primitivus fibrillumok vezető volta mellett az, hogy az érzékszervek sejtjeibe is behatolnak s ott hálózatot alkotnak, holott az idegrostok többi alkatrészei mind elmaradnak.

bizonyosan azt kell tenni neki is. Megeselekszi. De Kárónak van annyi esze, hogy nem hallgat rá. Dühbe jön, mert az mégis halhatatlan, hogy egy százhusz forintos, kétszáznegyven koronás kutyába se vegye az ő fütyténtését; hozzá rohan és az egy forint ötven krajczáros, három koronás új korbácesal végig húz Kárón. Brrrr! A fogoly-falka nagy cserregés, csattogás közt kirebben. Lövésről természetesen szó sem lehet. De Káro szálnalmas pillantást vet az új gazdára, mintha mondaná: óh te jámbor!

Ezzel a Káróval történt, hogy egy vadászon megette az ebédre hozott kövér libamáját. Ezért félig agyonverettétvén, a gazdája azon tűnődött, vajjon mennyit adnak a bőreért.

Kedves emlékeim közé tartozik az ebéd valamely árnyas fa tövében. Mások nagy kedvetlenül oda dobtak egy darabka kenyert a Hektoroknak és Misseknek. Az én gazdám gondosan felaprította és papiroson tette előmbe; legtöbnyire volt a kenyérke közt valami ízesebb falat is, túró, sajt héja, vagy más efféle. Néha a kalapjában hozta a vizet számomra, ha másként nem juthattam vízhez. Ez a kedves gondoskodás és figyelem nagyban növelte önérzetemet és nem tagadom, hogy nem kevés büszkeséggel tekintettem végig pályatársaimon.

Most már öreg vagyok, azt sem tudom mikor rántják ki alólam a pokróczot. De azért, ha gazdám a fogashoz nyúl, puszkáját, táskáját a vállára akasztja, visszanyerem ifjuságomat és fürge kedvvel lépkedek mellette a mezőre.

Óh isteni, óh felséges vadászat! Van-e hozzád fogható gyönyörűség a földtekén? Emlékeid itt rajzanak előttem, elkísérnek síromba is. És esontjaim megmozdulnak, fürge lábaim készen lesznek a galoppra, ha meghallom odalent a vezényszót:

„Előre!”

Bodon József.

A fibrillumok az eddigi vizsgálatok szerint legvastagabbak a férgéknél, legvékonyabbak az emlősökénél és itt sokkal számosabbak is. Az Arthropodáknál hasonlóak az emlősökéhez. Ismerteti a dúcsejtek valószínű feladatát a *Kupfer-Apáthy*-féle fölfogás szerint (áramindítók) és a *Bethe* végezte kísérleteket a *Carcinus*-on, melylyel be akarta bizonyítani, hogy a dúcsejteknek csak tápláló szerepük van.

Fejtegeti, hogy a dúcsejteknek csakugyan áramindító és földolgozó szerepe van, amint ezt *Apáthy* véli. Emellett bizonyít a bogarak egyes testtájainak nagy önálló életképessége s a rájak jellemző életműködések végzése még a test megfelelő földarabolása után is kellő kezelés mellett.

3. *Krenedits Ferencz* ministeri fogalmazó az *Állatok regivilága* című munkájának záró-fejezetéből: a *Rovarok regivilágá*-ból olvasott föl néhány részletet. A fölolvastó részben azokat az érdekes vonatkozásokat fejtegette, amelyeket a rovarok világáról az antik mitológiában, a nép-mondákban, közmondások és népköltésben talált a hagyományokban.

5. *Dr. Entz Géza* elnök bejelenti, hogy az önálló zoológiai folyóirat ügyében kiküldött bizottság előbbi beadványát egy részletes költségvetéssel kiegészítette s azt a Természettudományi Társulat Választmányához benyújtotta.

—82.

Megfigyelések.

T. Szerkesztőség! Az alábbi eset folyó évi augusztus hónapban Kassán történt, ahol akkor a „császár kenyérét“ ettem. Egyik budapesti kollégámmal a kantinba mentem, melynek ajtájában érdekes látványosság kötötte le figyelmünket. Egy himveréb s egy egér viaskodtak életre-halálra. A veréb erősebb volt s csőrével addig vagdosta a kimerült egeret, míg annak hátáról s ágyékáról a hús levált. Kollégám elriasztotta a szárnyas gladiátort, aki az akáczfán nagy cserregéssel fogadta a pajtások hódolatát. Odébb álltunk. A kis inkvizitor újból lejtött, a küzködő egér fejére néhány ütést mért, azután zajongva fölszállt ugyanazon akáczra s hosszú ideig gyönyörködött a legyőzött áldozatban.

Egy másik érdekes eset adta elő magát nálunk (Kassán) f. évi május havában. Előrebocsátom azt, hogy a Poprád alsó völgyében, valamint egész Szepesben nem található szarvas, kivéve azt a néhány példányt, mely a Coburg hercegi területéről átkerangol a határon. Kivételt képeznek a javorinai s landoki vadaskertek is. — Két ismeretlen kopó, honnét, honnét nem, két szarvasbikát hajtott. A kifáradt állatok nekimentek a Poprádnak s a vízben szembeszálltak a csaholó kutyákkal. A nagyobbik bika, egy szép 12-es, fölhasította az egyik kutyát, azután újból nekiiramodott az erdőnek, követte az egyik kutyát. A másik, egy fiatal, villás bika, kimerülten megmaradt a vízben. Egy arra menő tót asszonynak megtetszett a szép „tinó“, nyakára csavarta kendőjét s magával vonszolta a kimerült állatot. A bika követte az asszonyt s a legközelebbi réten megkötözték a pásztorok. Így került hozzánk a ritka állat, elneveztük „Jancsi“-nak. Az elővigyázatlan kezek s a dűrva kötél feltörték a lábait. Gyógyítottuk, beczéztettük s az ápolás mellett behegedtek sebei. Jancsi a fogságban megszeliődött; 2 hét múlva levetette villás agancsát és csinos 10-es fejdísz nyert. Megbarátkozott a lovakkal, tehennel s velők egy jászolból abrakol. Ismeretséget kötött a disznókkal is, a vályuhoz is ellátogat, hogy oldalba vágjon egy-egy tolakodó kocszát. Legjobb pajtása a csikó, hanczurozás közben csupa kedvtelésből átugorja; próbálja azt a csikó is, de eredménytelenül. Csak az asszonyt, szabadságának elrablóját gyűlöli, nem is tanácsos szoknyás személyeknek közelébe menni. Most októberben felébredt benne is a „bika“-vér. Ápolóit kivéve, mindenkinek nekimegy, csupán négy lábú pajtásait nem bántja. Honnan került e vidékre? A landoki főerdész kijelentette, hogy a kárpátalji, hercegi vadaskertekből nem való. Bizonyára Gömörből tévedt hozzánk. Máskülönbelen helyszüke miatt eladó a „Jancsi“. — Szepes-Gnézdán, 1901. évi okt. 22-én.

Jurán Vidor.